

Bank Spółdzielczy w Białej

Grupa BPS

***Informacja dotycząca adekwatności
kapitałowej Banku Spółdzielczego w
Białej podlegająca ujawnieniom***

na dzień 31.12.2018 r.

Miejsce publikacji: www.bsbiala.pl

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
1.1. Informacje ogólne o Banku	3
1.2. Podstawy sporządzenia Polityki informacyjnej	4
2. Cele i strategię lub polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku.....	4
2.1. Ryzyko kredytowe	6
2.1.1. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań.....	8
2.1.2. Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.....	9
2.1.3. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.....	10
2.1.4. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym	11
2.2. Ryzyko walutowe	12
2.3. Ryzyko stopy procentowej	13
2.4. Ryzyko płynności	15
2.5. Ryzyko operacyjne	17
3. Opis struktury organizacyjnej w zakresie zarządzania ryzykiem.....	20
4. Opis systemu informacji zarządczej.....	25

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje ogólne o Banku

1. Bank prowadzi działalność pod nazwą: Bank Spółdzielczy w Białej.
2. Adres siedziby Banku: 48-210 Biała, ul. Prudnicka 29 A, powiat prudnicki, woj. opolskie.
3. Forma prawna: Spółdzielnia.
4. Bank zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego celem funkcjonowania jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. Podstawa prawna działalności Banku: Bank Spółdzielczy w Białej działa w oparciu o Statut uchwalony przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 14.12.1994 r. z późniejszymi zmianami, wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców w Sądzie Rejonowym w Opolu, VIII Wydział Gospodarczy KRS.
6. Bank prowadzi działalność od dnia 20 września 1950 r. i jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS: 0000028218 prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Opolu, VIII Wydział Gospodarczy KRS postanowieniem z dnia 13.08.2001 r. znak OP.VIII NS – REJ.KRS/2981/01/23.
7. Bankowi nadano numery identyfikacyjne:
  - a. w systemie REGON - 000504841 (zaświadczenie Urzędu Statystycznego w Opolu z dnia 14.01.2003 r.),
  - b. w systemie NIP - 755-000-68-91 (decyzja Urzędu Skarbowego w Prudniku z dnia 17.06.1993 r.),
  - c. kod bankowy - 89030002.
8. Na dzień 31.12.2017 r. Bank Spółdzielczy w Białej prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
  - a. Centrala - 48-210 Biała ul. Prudnicka 29 A,
  - b. Punkt Kasowy - 48-210 Biała ul. Rynek 14,
  - c. Punkt Kasowy - 48-220 Łącznik ul. św. Walentego 17.
9. Teren prowadzenia działalności: według § 2 ust.2 Statutu, Bank Spółdzielczy w Białej działa na terenie województwa opolskiego.
10. Bank Spółdzielczy w Białej na dzień 31.12.2018 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

1.2. Podstawa sporządzenia

1. Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień „Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Białej dotyczącej adekwatności kapitałowej” oraz części ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”).
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji nie stosuje pominięcia informacji uznanych:
  - 1) za nieistotne – w opinii Banku informacje nieistotne to informacje, których pominięcie lub zniekształcenie nie może zmienić oceny lub decyzji osoby wykorzystującej takie informacje przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych, albo wpłynąć na taką ocenę lub decyzję,
  - 2) za zastrzeżone lub poufne – w opinii Banku informacji objętych tajemnicą prawnie chronioną oraz tych, których ujawnienie może mieć niekorzystny wpływ na pozycję Banku na rynku w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. takich informacji, których ujawnienie spowodowało by spadek wartości dokonanych przez Bank inwestycji, a w konsekwencji osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną.

2. Cele strategiczne i procesy zarządzania istotnymi rodzajami ryzyk

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, jednostki/komórki organizacyjne oraz pracownicy. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Białej, opracowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Białej na lata 2018-2020” i podlega corocznej weryfikacji. Weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnętrznych lub w otoczeniu Banku.

Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Białej jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym: Polityką zarządzania kapitałem, planem ekonomiczno-finansowym, a także politykami w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz polityki zawierają cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, poziom ryzyka jaki zamierza i jest gotowy ponieść Bank.

Bank powinien skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jej działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:

- 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu na ryzyko,
- 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

Zarządzanie ryzykiem realizowane jest na podstawie pisemnych i zatwierdzonych przez Zarząd wewnętrznych regulacji, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka, uznanych przez Bank za istotne.

Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, przy czym rozróżniane są następujące typy rodzajów ryzyka:

- 1) trwale istotne – zidentyfikowane ryzyka, z góry uznawane za istotne, podlegające aktywnemu zarządzaniu (tworzy się dla nich odrębne polityki), a także wyznacza wymogi kapitałowe,
- 2) wariantowo istotne - zidentyfikowane potencjalnie istotne rodzaje ryzyka, w tym ryzyka trudnomierzalne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, oceniając je jako istotne zgodnie z „Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP) w Banku Spółdzielczym w Białej”, tworzy się dla nich odrębne polityki, a także wyznacza wymogi kapitałowe, w razie sklasyfikowania jako istotne,
- 3) nieistotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności, oceniając je zgodnie z „Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP) w Banku Spółdzielczym w Białej”, nie tworzy się dla nich odrębnych polityk, ani nie wyznacza odrębnych wymogów kapitałowych, do momentu sklasyfikowania jako istotne,
- 4) niezidentyfikowane/niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka – rodzaje ryzyka niemonitorowane i nie podlegające zarządzaniu, z uwagi na brak występowania w działalności Banku.

Do ryzyk istotnych w swojej działalności w roku 2017, Bank zaliczał:

- 1) ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji,
- 2) ryzyko walutowe,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko stopy procentowej, a w nim:

- a) ryzyko przeszacowania,
  - b) ryzyko bazowe,
- 5) ryzyko płynności.

Procedury zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa, przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są odpowiednio Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi,
- uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych,
- agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- raportowanie wyników oceny ryzyka oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej,
- audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

2.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- ryzykiem kredytowym,
- ryzykiem koncentracji,

- ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- ryzykiem rezydualnym.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w oparciu o regulacje wewnętrzne określające zasady identyfikacji, pomiaru, oceny i monitorowania ryzyka kredytowego. Głównym dokumentem, stanowiącym ramowe zasady zarządzania ryzykiem kredytowym jest Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Białej.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje następujące etapy:

- identyfikację czynników ryzyka kredytowego;
- ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity);
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka;
- wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- ryzyka pojedynczej transakcji, które zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości ekspozycji kredytowej) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia.
- ryzyka łącznego portfela kredytowego, które zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest prowadzone zarządzanie ryzykiem, zgodnie z obowiązującymi procedurami, zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) dywersyfikacji oraz monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanego ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku;

- 2) monitorowania i raportowania jakości portfela (badanie szkodowości kredytów w poszczególnych segmentach klientów, branżach itp.);
- 3) monitorowania i raportowania adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone w porównaniu do ich poziomu i wielkości wyniku finansowego;
- 4) analizy migracji ekspozycji pomiędzy poszczególnymi kategoriami ryzyka;
- 5) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka;
- 6) monitorowania kredytów udzielanych „osobom wewnętrznym”;
- 7) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych, polegających w szczególności na:
  - a) organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
  - b) prawidłowym przepływie informacji,
  - c) odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
  - d) nadzorze nad działalnością kredytową.

2.1.1. Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Ryzyko koncentracji zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.

Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku:

- wobec jednego klienta lub grupy powiązanych klientów,
- w ten sam sektor gospodarczy,
- wobec tego samego produktu,
- w ten sam rodzaj zabezpieczenia;

W Banku funkcjonuje system wewnętrznych limitów z tytułu poszczególnych ryzyk koncentracji zaangażowań, których wartość graniczną stanowi wielokrotność uznanego kapitału lub funduszy podstawowych.

W 2018 r. w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

2.1.2. Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ma na celu zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez bieżące monitorowanie portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów aktów normatywnych Banku i przepisów prawa powszechnego.

Bank prowadzi stały monitoring:

- 1) struktury aktywów i pasywów długoterminowych;
- 2) poziomu zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie;
- 3) jakości portfela kredytowego w grupie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zmian wysokości stóp procentowych oraz ich wpływu na ryzyko kredytowe w Banku;
- 5) zmian cen na rynku nieruchomości oraz ich wpływu na ryzyko kredytowe w Banku,
- 6) wyznaczenie i monitorowanie wskaźnika LtV,

oraz dokonuje okresowych ocen założeń przyjętej „Polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku Spółdzielczym w Białej”.

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości i ograniczenia prawno-ekonomiczne, mogące mieć wpływ na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku z nieruchomości, stanowiących przedmiot zabezpieczenia ekspozycji kredytowych oraz dokonuje przeglądu wartości przyjętych zabezpieczeń, przy uwzględnieniu posiadanego doświadczenia oraz w oparciu o informacje z baz danych.

Kontrole realizacji warunków zawartych umów przeprowadzane są na podstawie dokumentów i informacji dostarczanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych przez pracowników Banku.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz wyznaczenia akceptowalnego poziomu apetytu na ryzyko, Bank stosuje limity wewnętrzne oraz wyznacza parametry i wskaźniki dla portfela tych ekspozycji.

Limity wewnętrzne określają oczekiwaną strukturę portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, a także zapewniają jego dywersyfikację, zgodną z ogólną strategią i polityką Banku.

2.1.3. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Podstawowym celem Polityki jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze detalicznych ekspozycji kredytowych w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka, poprzez właściwy dobór klientów.

Monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych ma na celu:

- zapewnienie zgodności rozwoju tego portfela ze strategią Banku;
- identyfikacja poziomu ryzyka związanego z portfelem tych ekspozycji w relacji do założonego apetytu na ryzyko;
- identyfikacja ekspozycji dotkniętych utratą wartości (zagrożonych) dla tworzenia odpisów (rezerw) na pokrycie strat;
- zapewnienie adekwatności poziomu odpisów (rezerw) do jakości ekspozycji kredytowych, mierzonej poziomem straty z tytułu utraty wartości;
- stałą i bieżącą kontrolę portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, dostarczającą informacji umożliwiających identyfikację słabych stron w zakresie procesu zarządzania ryzykiem oraz podejmowanie działań profilaktycznych i naprawczych.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank wyznacza limity wewnętrzne:

- dla portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- dla poszczególnych rodzajów detalicznych ekspozycji kredytowych.

Istotnym elementem ograniczania ryzyka kredytowego z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych jest prawidłowo przeprowadzona ocena zdolności kredytowej i wiarygodności wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.

Szczegółowe zasady oceny zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej klientów detalicznych ustalone w regulacjach produktowych Banku oraz w Metodyce, określają między innymi:

- akceptowalne i nieakceptowane źródła dochodów, zasady ich dokumentowania oraz sposoby weryfikacji informacji uwzględnianych w ocenie zdolności i wiarygodności kredytowej;
- zasady oceny wiarygodności klienta detalicznego z wykorzystaniem dostępnych zewnętrznych baz danych;
- maksymalny poziom wskaźnika Dtl;
- limity maksymalnego poziomu relacji stałych zobowiązań kredytowych i finansowych klienta detalicznego do jego dochodów netto;

- minimalny poziom wydatków, ustalony z uwzględnieniem obiektywnych danych dotyczących kosztów utrzymania i wydatków gospodarstw domowych oraz zróżnicowany w zależności od liczby osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym;
- zasady uwzględniania w ocenie zdolności kredytowej ryzyka stopy procentowej.

Bank nie udziela kredytów klientom detalicznym nie posiadającym zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej klientów detalicznych dokonywana jest w oparciu o aktualne oraz wiarygodne informacje i obejmuje:

- analizę ilościową - polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej oraz
- analizę jakościową - polegającą na ocenie cech klienta detalicznego, które mają istotny wpływ na skłonność klienta do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie.

2.1.4. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne jest częścią ryzyka kredytowego wynikającą z mniejszej niż założona skuteczności stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego; ryzykiem tym Bank zarządza na podstawie: Polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności, Instrukcji monitoringu zabezpieczeń, Instrukcji zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, Instrukcji zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Bank stosuje zabezpieczenia zgodnie z obowiązującą w Banku „Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Białej”, określającą formy, zasady i tryb przyjmowania prawnych zabezpieczeń kredytów oraz innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym ze wskazaniem zabezpieczeń, które Bank może uwzględnić w kalkulacji wymogu kapitałowego oraz pomniejszania podstawy naliczenia rezerwy celowej.

W okresie korzystania przez klienta z udzielonego przez Bank kredytu, Stanowisko administracji i windykacji kredytów zobowiązane jest do prowadzenia monitoringu zabezpieczeń, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w obowiązującej „Instrukcji monitoringu zabezpieczeń w Banku Spółdzielczym w Białej”. Czynniki ryzyka rezydualnego można podzielić na zewnętrzne i wewnętrzne. Czynniki zewnętrzne wynikają ze zmian otoczenia Banku i dotyczą w szczególności:

- 1) zmiany przepisów prawnych;

- 2) pogorszenie się sytuacji gospodarczej klientów;
- 3) pogorszenie się sytuacji majątkowej klientów;
- 4) utrata wartości zabezpieczeń;
- 5) nie przestrzeganie umów dotyczących ustanawiania zabezpieczeń przez klientów;
- 6) oszustwa.

Czynniki wewnętrzne ryzyka rezydualnego dotyczą w głównej mierze niedostosowania lub nie przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku dotyczących ustanawiania i monitorowania zabezpieczeń kredytowych, a w szczególności:

- 1) brak zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa zewnętrznego;
- 2) błędy formalno-prawne przy zawieraniu umów ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) brak wystarczającego monitoringu zabezpieczeń;
- 4) ograniczenia kadrowe/organizacyjne.

2.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe część ryzyka rynkowego, ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmian kursów walutowych na sytuację finansową Banku, w tym wynik finansowy i fundusze własne Banku.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko,
2. podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe,
3. strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku,
4. zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególnie

nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą, a także osób prywatnych,

5. w ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej,
6. pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego,
7. monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez komórkę ds. ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje,
8. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 5%.

Zarządzanie ryzykiem walutowym opiera się na:

- a) analizach narażenia Banku na ryzyko walutowe,
- b) przestrzeganiu ustalonych limitów,
- c) realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.

Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko walutowe ograniczany jest poprzez system limitów.

System limitów w Banku w zakresie ryzyka walutowego obejmuje:

- limit pozycji walutowej całkowitej Banku (LPC),
- nocny limit wysokości pozycji walutowej netto odpowiadający sumie operacji otwartych i niezamkniętych na koniec danego dnia roboczego w każdej walucie obcej oddzielnie (LN).

2.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej (ryzyko ogólne stóp procentowych w portfelu bankowym) –część ryzyka rynkowego, ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych (dotyczy również pozycji zabezpieczających te pozycje). Ryzyko to wynika z:

- a) niedopasowania terminów zmiany oprocentowania aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych (ryzyko terminów przeszacowania),
- b) zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na ustalanie oprocentowania instrumentów znajdujących się w portfelu banku i powodują zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem tych instrumentów (ryzyko bazowe),
- c) zmieniających się relacji między oprocentowaniem dla poszczególnych terminów zapadalności/wymagalności krzywej dochodowości (ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości),
- d) opcji związanych z oprocentowaniem, zawartych w produktach bankowych np. opcja wcześniejszej spłaty (ryzyko opcji).

W Banku Spółdzielczym w Białej występują dwa podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej, które Bank uznał za istotne w swojej działalności:

- Ryzyko terminów przeszacowania
- Ryzyko bazowe

Natomiast pozostałe dwa rodzaje ryzyka stopy procentowej:

- Ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości
- Ryzyko opcji

Bank uznał za nieistotne w swojej działalności.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie odpowiedniej relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Bank dokonuje w okresach miesięcznych pomiaru ryzyka stopy procentowej metodą luki poprzez:

- analizę i pomiar ryzyka stopy procentowej metodą luki niedopasowania terminów przeszacowania,
- analizę ryzyka bazowego,
- analizę profilu ryzyka stopy procentowej,
- symulację wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne Banku,
- analizę testów warunków skrajnych,
- analizę wpływu nieoczekiwanej zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału Banku.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej ograniczany jest poprzez system limitów. System limitów w Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej obejmuje:

- limit maksymalnej wartości względnego współczynnika luki,
- limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku,
- limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego Banku z tytułu ryzyka bazowego,
- limit rozpiętości odsetkowej,
- minimalna marża odsetkowa.

Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej realizowany jest przez Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz przy wsparciu pracowników Departamentu Ryzyk Finansowych Banku BPS S.A., z którym Bank zawarł umowę o współpracę.

2.4. Ryzyko płynności i finansowania

Ryzyko płynności jest to zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu UE.

Płynność rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych uwzględniających specyfikę działalności Banku:

- a) płynność śróddzienna - w okresie najbliższego dnia,
- b) płynność krótkoterminowa – w okresie 30 kolejnych dni,
- c) płynność średnioterminowa – w okresie od 1 do 12 miesięcy,

d) płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Rada Nadzorcza i Zarząd, w zakresie swych kompetencji, ponoszą odpowiedzialność za ryzyko płynności, jakie ponosi Bank oraz za metody zarządzania tym ryzykiem, w tym celu realizowany jest i nadzorowany system zarządzania ryzykiem płynności.

Na system zarządzania ryzykiem płynności składają się:

- 1) środowisko zarządzania ryzykiem,
- 2) proces zarządzania ryzykiem.

Środowisko zarządzania ryzykiem obejmuje:

- 1) organizację i podział zadań,
- 2) zasoby,
- 3) system sprawozdawczości zarządczej.

Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje:

- 1) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka płynności, w tym:
  - a) określenie potrzeb płynnościowych,
  - b) określenie zapotrzebowania na płynność w warunkach normalnych, jak i kryzysowych,
  - c) pomiar i ocena przyszłych przepływów środków pieniężnych,
  - d) pomiar ryzyka, w tym analiza luki,
  - e) określenie źródeł płynności.
- 2) akceptację ryzyka, w tym:
  - a) określenie tolerancji na ryzyko zgodnej z apetytem na ryzyko Banku,
  - b) dokonywanie testów warunków skrajnych.
- 3) wybór i wdrożenie metod ograniczania ryzyka płynności, w tym:
  - a) stosowanie limitów,
  - b) zabezpieczenie ryzyka poprzez utrzymanie odpowiedniego poziomu środków płynnych,
  - c) planowanie strategii finansowania i sterowanie ryzykiem koncentracji.
- 4) monitorowanie i kontrolę ekspozycji na ryzyko płynności.
- 5) raportowanie na temat sytuacji w zakresie ryzyka płynności, w tym raportowania wyników testów warunków skrajnych.

Tolerancja ryzyka płynności Banku określona jest w ujęciu ilościowym, jako zestaw miar (limitów) zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych.

Limity zewnętrzne to nadzorcze miary płynności wprowadzone Uchwałą Nr 386/2008 KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz określone w Rozporządzeniu

575/2013 UE, (wskaźniki płynności LCR i NSFR). Wskaźnik LCR z dniem 01.01.2015 r. wszedł do systemu limitów w Banku w zakresie ryzyka płynności. Natomiast wskaźnik NSFR w roku 2018 był tylko badany i obserwowany. Bank przyjmuje limity wewnętrzne wykorzystywane do zarządzania płynnością. Limity płynnościowe oraz wartości graniczne monitorowane są w procesie zarządzania płynnością.

System limitów w Banku w zakresie ryzyka płynności obejmuje limity, które utrzymują całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności na poziomie zgodnym ze strategią Banku, w tym w szczególności:

- 1) limit ograniczający wielkość obligacji kredytowych w stosunku do ogółu depozytów,
- 2) limit wielkości depozytów w stosunku do obligacji kredytowych,
- 3) limit luki niedopasowania : do 1 m-ca, powyżej 1 do 3 m-cy, powyżej 3 do 6 m-cy, powyżej 6 m-cy do 1 roku, powyżej 1 do 3 lat, powyżej 3 do 5 lat, powyżej 5 do 10 lat, powyżej 10 do 20 lat, powyżej 20 lat,
- 4) limit określający udział „dużych depozytów”,
- 5) limit sumy depozytów „osób wewnętrznych”,
- 6) limit graniczny dla „dużych depozytariuszy”,
- 7) limit pozycji pozabilansowych do aktyw netto,
- 8) limit minimalnego udziału aktywów płynnych w aktywach netto,
- 9) limit minimalnego pokrycia depozytów niestabilnych aktywami płynnymi,
- 10) wskaźnik zrywalności depozytów,
- 11) wskaźnik wcześniejszej spłaty kredytów,
- 12) limit wartości kredytów zagrożonych do obligacji kredytowych,
- 13) limit granicznej wartości zaangażowań w kredyty i pożyczki brutto z terminem zapadalności powyżej 10 lat,
- 14) wskaźnik LCR.

2.5. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne. Zgodnie z rekomendacjami Komitetu Bazylejskiego do ryzyka operacyjnego zalicza się ryzyko prawne, natomiast nie obejmuje ono ryzyka reputacji oraz ryzyka strategicznego. Zgodnie z wytycznymi EUNB (CEBS) ryzyko operacyjne obejmuje także ryzyko IT oraz ryzyko braku zgodności.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku

zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1. określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
2. prowadzenie rejestru zdarzeń i analiza strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są zdarzenia i straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
3. opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
4. zarządzanie kadrami,
5. określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
6. zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danego rodzaju zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które Bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
7. przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego,
8. weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie, kontrolę oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez:

- rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych,
- badanie poziomu Kluczowych Wskaźników Ryzyka (KRI),
- analizę przeprowadzonych działań samokontrolnych.

Do pomiaru ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne wynikające ze zmian czynników ryzyka operacyjnego stosowane są Kluczowe Wskaźniki Ryzyka (KRI).

Bank zakłada tolerancję / apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 50% utworzonego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego tj. suma strat z tytułu ryzyka operacyjnego w okresie ostatnich 12 miesięcy nie może przekroczyć 50% utworzonego zgodnie z Rozporządzeniem wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne (metodą wskaźnika bazowego).

Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku.

Raporty na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne sporządzane są w cyklach kwartalnych przez Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz i przedstawiane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W zakresie ryzyka operacyjnego jednostki, komórki organizacyjne Banku zobowiązane są do podejmowania działań ograniczających to ryzyko. Działania zabezpieczające to:

1. wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
2. zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku,
3. zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
4. działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów,
5. osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka,
6. stosowanie ubezpieczeń,
7. tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
8. okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

Na podstawie analizy incydentów ryzyka operacyjnego oraz skutków tych incydentów można stwierdzić, że profil ryzyka operacyjnego utrzymuje się w banku na niskim poziomie. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest realizowany w sposób ciągły na każdym z etapów, tj. bieżącej identyfikacji, oceny i przeciwdziałania jak i kontroli, monitorowania i raportowania.

Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust. 1 lit. e, oraz na temat ryzyka

zgodna z art. 435 ust. 1 lit. f, w którym omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki zawarte jest w *Załączniku 1* do niniejszego dokumentu.

3. Opis struktury organizacyjnej w zakresie zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd oraz w niektórych przypadkach przez Radę Nadzorczą wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykami (...)” w procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Prezes Zarządu,
- 4) Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz (komórka ds. ryzyka),
- 5) Stanowisko organizacyjno – administracyjne - ds. zgodności (komórka ds. zgodności),
- 6) Stanowisko administracji i windykacji kredytów (komórka ds. monitoringu kredytowego i klasyfikacji należności),
- 7) Komitet Kredytowy,
- 8) audyt wewnętrzny (realizowany przez SS Ochrony Zrzeszenia BPS),
- 9) pozostałe komórki organizacyjne Banku.

Zakres kompetencji wygląda następująco:

Rada Nadzorcza:

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym również nadzór nad adekwatnością i skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwem informacji.
2. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór w szczególności przez:
  - 1) zatwierdzenie określonego przez Zarząd akceptowalnego ogólnego poziomu ryzyka (apetyt na ryzyko) oraz monitoruje jego przestrzeganie.
  - 2) zatwierdzenie przyjętej przez Zarząd strategii zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie jej przestrzegania;
  - 3) nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem polityk i procedur, na podstawie których funkcjonować ma w banku system zarządzania ryzykiem;

- 4) nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w zakresie systemu Zarządzania ryzykiem, w zależności od wewnętrznego podziału zadań w Zarządzie,
  - 5) określenie zasad raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
  - 6) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.
3. Rada Nadzorcza przyjmuje odpowiednie informacje sprawozdawcze i wyniki kontroli wewnętrznej, na ich podstawie podejmuje decyzje o potrzebie podjęcia działań w reakcji na stwierdzone nadmierne narażenie na ryzyko, w tym o dokonaniu rewizji niniejszej Strategii.
  4. Rada Nadzorcza nadzorując ryzyko operacyjne szczególną uwagę poświęca zagadnieniom bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych, w tym:
    - 1) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
    - 2) procesowi tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
    - 3) zarządzaniu elektronicznymi kanałami dostępu,
    - 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
    - 5) zapewnieniu adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
    - 6) zarządzaniu jakością danych o kluczowym znaczeniu.

Zadania Zarządu:

1. Zarząd projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym.
2. W szczególności Zarząd realizuje zadania określone w pkt. 1 przez:
  - 1) określanie bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka (apetytu na ryzyko, który następnie zatwierdza Rada Nadzorcza);
  - 2) opracowywanie i przyjmowanie strategii zarządzania ryzykiem;
  - 3) wprowadzanie podziału realizowanych w Banku zadań, zapewniającego niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
  - 4) nadzorowanie zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;

- 5) opracowywanie i akceptowanie polityk oraz zapewnianie wdrożenia procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem, zgodnie z przyjętymi zasadami legislacji wewnętrznej, oraz monitorowanie ich przestrzegania;
- 6) nadzorowanie wielkości i profilu ryzyka w Banku, w tym ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych,
- 7) ustanawianie zasad raportowania przez komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w banku.
- 8) Zarząd Banku zapewnia, że system zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym, jest adekwatny i skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem dostarcza zamierzonych efektów, oraz jest realizowany w sposób poprawny i odpowiednio do profilu ryzyka na każdym etapie procesu zarządzania ryzykiem, tj. etapach: identyfikacji, oceny, kontroli i zapobiegania, monitorowania i raportowania, a jeśli to konieczne – Zarząd podejmuje działania celem weryfikacji, wprowadzania niezbędnych korekt i udoskonaleń tego systemu, w tym regulacji wewnętrznych dotyczących tego systemu.
- 9) Zarząd, w ramach posiadanych kompetencji, podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym), a także organizacji i działania środowiska wewnętrznego związanego z zarządzaniem ryzykiem. W tym zakresie Zarząd zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym).
- 10) Zarząd dokonuje regularnych przeglądów strategii i polityk zarządzania ryzykiem (w tym operacyjnym) i systemu zarządzania ryzykiem, w tym zasad zarządzania tym ryzykiem.
- 11) Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka (struktury i wielkości ryzyka), na które narażony jest Bank.
- 12) Zarząd odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych, w związku z tym szczególną uwagę poświęca zagadnieniom:
  - a) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
  - b) tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
  - c) zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu,

- d) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
- e) zapewnienia adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- f) zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu.

Prezesa Zarządu:

1. Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku.
2. Prezes Zarządu w szczególności nadzoruje bezpośrednio zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie.
3. W ramach nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem istotnym na drugim poziomie nadzoruje działalność:
  - 1) komórki ds. ryzyka,
  - 2) komórki ds. zgodności,
  - 3) komórki ds. monitoringu kredytowego i klasyfikacji należności.
4. W zakresie swoich zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem ryzykiem istotnym Prezes Zarządu odpowiada również za funkcjonowanie Systemu Informacji Zarządczej dostarczającego Zarządowi oraz Radzie nadzorczej kompleksowych informacji na temat ryzyka.

Zadania komórki ds. ryzyka

1. Zapewnia identyfikację wszystkich najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank, oraz prawidłowe zarządzanie nimi przez stosowne komórki organizacyjne Banku – stanowi element zarządzania ryzykiem na drugim poziomie.
2. Komórka ds. ryzyka jest odpowiedzialna za niezależną identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
3. Komórka stosuje i monitoruje mechanizmy kontrolne ustanawiane w ramach kontroli ryzyka, w tym odpowiada za opracowanie regulacji wewnętrznych w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, a także kontroluje przestrzeganie przyjętych w Banku limitów oraz przyjętego apetytu na ryzyko.
4. Komórka może wnioskować o usprawnienie systemu zarządzania ryzykiem oraz przedstawia propozycje zaradzenia naruszeniom polityk, procedur i limitów w zakresie ryzyka.

Zadania komórki ds. monitoringu kredytowego i klasyfikacji należności

1. Zadaniem komórki jest dostarczanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej niezależnych ocen jakości portfela kredytowego (na który składają się udzielone kredyty i pożyczki), rozpoznawanie i dokonywanie pomiaru ryzyka w portfelu – komórka stanowi element drugiego poziomu.
2. Komórka dokonuje:
  - 1) okresowych przeglądów poszczególnych kredytów,
  - 2) sporządza propozycje klasyfikacji należności do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz dokonuje ich odpowiedniej wyceny,
  - 3) bada wartość przyjętych zabezpieczeń,
  - 4) ocenia adekwatność rezerw/odpisów na należności i przygotowuje zalecenia dotyczące ich wysokości,
  - 5) dostarcza Zarządowi i Radzie Nadzorczej terminowych informacji dotyczących ryzyka w portfelu kredytowym,
  - 6) zapewnia wykrycie i usunięcie niedociągnięć i braków w dokumentacji zabezpieczeń.

Zadania Komitetu Kredytowego

1. Komitet Kredytowy jest kolegialnym organem opiniodawczym, do kompetencji którego należy wydawanie opinii poprzedzających podjęcie decyzji kredytowej przez Zarząd Banku – Komitet stanowi element drugiego poziomu.
2. Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego w Banku Spółdzielczym w Białej”.

Zadania komórki ds. zgodności

1. Zadaniem komórki jest zapewnianie przestrzegania polityki zgodności – stanowi ona element drugiego poziomu.
2. Komórka ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
3. Komórka ds. zgodności identyfikuje ryzyko braku zgodności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych, a także poprzez przeprowadzanie wewnętrznych postępowań wyjaśniających.
4. Komórka monitoruje poziom ryzyka braku zgodności pozostały po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka, w szczególności poprzez przeprowadzanie testów zgodności.

5. Komórka ds. zgodności raportuje Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej na temat ryzyka braku zgodności w Banku.

Zadania audytu wewnętrznego

Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku – stanowi trzeci poziom. Dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania, w tym ocenia zgodność działań wszystkich komórek organizacyjnych (w tym komórki ds. ryzyka, komórki ds. zgodności) z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa.

Pozostałe komórki organizacyjne Banku

Pozostałe komórki organizacyjne Banku - mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń – stanowią pierwszą linię obrony.

4. Opis systemu informacji zarządczej

System informacji zarządczej (SIZ) jest procesem, którego funkcjonowanie dostarcza informacji niezbędnych do bezpiecznego i efektywnego zarządzania Bankiem, uwzględniając kierowanie sytuacją finansową, monitorowanie i limitowanie ryzyka obciążającego Bank, a także realizację kontroli wewnętrznej i dokonywanie oceny działalności przez organy Banku.

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej (SIZ) opiera się na następujących założeniach:

1. Informacje SIZ powinny pozwolić na pełną ocenę działalności Banku;
2. Kontrolę nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie;
3. Informacje SIZ przekazywane są w Banku we wszystkich niezbędnych kierunkach (z uwzględnieniem struktury organizacyjnej Banku).

W ramach Systemu Informacji Zarządczej (SIZ) wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

1. informacje o charakterze strategicznym dla Banku;
2. informacje dotyczące realizacji celów i polityki Banku;
3. informacje dotyczące monitorowania poziomu ryzyka występującego w działalności Banku;
4. informacje dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku;

5. informacje dotyczące realizacji systemu kontroli wewnętrznej Banku.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku Instrukcja sporządzania informacji zarządczej; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Bank Spółdzielczy w Białej podejmuje szereg działań zamierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania.

Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwala Bankowi na stabilny bezpieczny rozwój.

Załączniki:

1. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń opisanych w niniejszej informacji oraz profilu ryzyka.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Białej

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Zarząd Banku Spółdzielczego w Białej niniejszym oświadcza, że:

- Ustalenia opisane w Informacji dotyczącej adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Białej, są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.
- Ogólny profil ryzyka jest adekwatny do przyjętych założeń określających tolerancje na ryzyko. W 2018 roku nie występowały istotne zmiany w profilu ryzyka Banku. Podejmowane przez Bank działania zapewniały stabilny i zrównoważony rozwój. Występujące w Banku ryzyko wynika ze standardowych produktów bankowych. Stosowana strategia, polityki i metody zarządzania ryzykami, w tym poziom limitów dopuszczalnej ekspozycji na ryzyko zapewniały prowadzenie bezpiecznej i rentownej działalności.

Podstawowe wskaźniki wyznaczające ogólny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko)
wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wielkość (dane liczbowe w tys. zł)
1.	Łączny współczynnik kapitałowy /wart. minimalna/	24,53%
2.	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I /wartość minimalna/	24,53%
3.	Wskaźnik dźwigni finansowej (LR)/ wartość minimalna/	12,54%
4.	Wskaźnik jakości kredytów / wart. max.	0,00%
5.	Suma bilansowa	108 537,00
6.	Obligo kredytowe (nominał)	69 192,00
7.	Depozyty (nominał)	92 687,00
8.	Ilość zatrudnionych w przelicz. na pełne etaty /wart. max./	23,38
9.	ROE /netto/	5,56%
10.	ROA /netto/	0,69%
11.	Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami /wart. minimalna/	133,96%
12.	Udział aktywów płynnych w aktywach netto /min./	26,48%
13.	Wynik finansowy netto	732,00
14.	Fundusze własne	13 661,00
15.	C/I koszty działania Banku z amortyzacją do wyniku na działalności bankowej skorygowanej o wynik na pozostałej działalności bankowej	75,32%